

KKTSZ TÁJÉKOZTATÓ

2024. június

I. Tájékoztató a június 25-i elnökségi ülésről

Június 25-én tartotta soron következő ülését a KKTSZ elnöksége. Süle András a nagyobb horderejű események összefoglalásával kezdte beszámolóját.

„Magas szintű találkozó zajlott a PGEU és az EAHP vezetősége között. A cél a közforgalom és a kórházi gyógyszerészet közös prioritásainak azonosítása és az együttműködési pontok egyértelmű kijelölése volt.” – vezette fel a témát. A közös fellépésre már csak azért is szükség van – folytatta –, mert *„egyre gyakrabban nem alakul ki konszenzus az érdekelt szervezetekkel”*. Példaként hozta fel az EU új gyógyszertörvény-javaslatát, amelynek módosításait a Bizottság egyelőre nem támogatja, viszont a Tanács elé így két javaslat kerül, a Parlamenté és a Bizottságé. Kérdés, hogy – amennyiben eljut a döntésig –, a magyar elnökség idejét hogyan lehet a hivatás javára fordítani.

A tanácskozás másik témája a szakdolgozói munkaerő helyzete volt. Süle András megállapította, hogy az EU szintjén nem tisztázott a szakasszisztensek jelenlegi feladatköre, és nincs stratégia foglalkoztatottságukra sem. Példaként hozta fel Olaszországot, ahol egyáltalán nincsenek gyógyszertári asszisztensek, így az ápolók végzik ezt a munkát, az északi államokban viszont vannak asszisztensek és még technikusok is. Az asszisztenseknek feladatokat kellene átvenniük a gyógyszerészeketől, de a képzés nagyon heterogén, ezért nehéz az egységes szabályozás és gyakorlat kialakítása, és vannak félelmek a gyógyszerészi és az asszisztensi kompetenciák összeecsúsása miatt is.

Június 6-8. között Valenciában zajlott az EAHP éves közgyűlése, amelyen Magyarországot Hantos Mónika és Horváth László képviselte. A közgyűlésen két állásfoglalást fogalmaztak meg: az egyiket a gyógyszer-közbeszerzésről és az orvostechikai eszközök beszerzési modelljeiről, a másikat pedig a gyógyszerhiányokról. Süle András arról is tájékoztatta az elnökséget, hogy lezárult az előző elnökségi ciklus, így június 9. óta új elnöke van a szervezetnek. Az új elnök Nenad Miljković, a szerb kórházi gyógyszerészi szervezet vezetője lett.

Hantos Mónika kiemelte a közgyűlést jellemző együttműködő, inspiráló és lelkes hangulatot, amelyben az elnökség újraválasztása is zajlott. *„Komoly ambíciókkal jelentkeztek az aspiránsok”* – mondta –, *„ami azt mutatja, hogy láttak lehetőséget az érdemi munkára”*.

Az Kórházi Gyógyszerészek Amerikai Szervezete (ASHP) Portlandban megrendezett, Pharmacy Futures elnevezésű találkozóját június 9-12. között tartották meg. A szervezet nyári fórumain bevett munkamódszer szerint „world café” stílusú műhelybeszélgetések folynak egy-egy szűkebb témát feldolgozva szakértők által. Idén az egyik fő téma a mesterséges intelligencia (AI) legmegfelelőbb gyógyszerészeti használatának körbejárása, a lehetőségek vizsgálata volt. Véleményük szerint a mesterséges intelligencia felhasználásában *„kellő önmérsékletet kell tanúsítani”*, ami azt jelenti, hogy elsősorban nem a *„piszkos munkát”* kell rábízni, hiszen arra az automatizálás is alkalmas, ehelyett *„magunknak adjunk superképességet”*, bővítsük az emberi lehetőségeket – idézte a közös véleményt az elnök. Olyan területek lehetnek erre alkalmasak, mint a radiológiai elemzés, a mikrosebészet, a

gyermekgyógyászat, mert ezekben a legfontosabb a döntések támogatása a témában megjelent összes publikáció ismeretében. „Az AI-szakértők jelenleg zömmel informatikusok és üzletemberek; csak kevés egészségügyi szakembernek van ilyen jártassága, emiatt fennáll az a veszély, hogy a szakmától távolabb eső helyeken születnek meg javaslatok, döntések” - fogalmazta meg a hivatás aggályait Süle András. Ennek alátámasztására említette az EESZT megnyitását az AI előtt. A téma feldolgozásának végső összegzése szerint a gyógyszerészet támogatja az AI alkalmazását, de szükségesnek tartja az önmérsékletet is. A szervezet szerint, amit ma látunk belőle, az még leginkább gépi tanulásként jellemezhető, a generatív modellek pontossága pedig arányos a „tanulási minta” nagyságával. A jelenlegi állás szerint statisztikai feladatokban jól használhatók, de nem rendelkeznek az elvonatkoztatás képességével.

Az Egyesült Államokban a munkaerőhelyzetet hasonló problémák jellemzik, mint Európában, ugyanakkor az USA gyógyszerészkarain már egyértelmű csökkenésnek indult a rendszerbe lépő gyógyszerészhallgatók száma. Sokan elfordulnak az egészségügyi hivatásoktól – állapították meg. Elhangzott az is, hogy „az alapellátás válsága a gyógyszerészetben is leképeződik”. A szövetségi kormányzat számára az ASHP javasolja a gyógyszerészeti vényírási jogosítványok kiterjesztését az egyes tagállamokban, ami egyértelműen az asszisztensek szerepének felértékelődését is hozza magával – vetítette előre a folyamatokat Süle András.

Június 20-án jelent meg a Hivatalos Értesítőben az Országos Kórházi Főigazgatóság új Szervezeti és Működési Szabályzata. A Szabályzatból látható, hogy újonnan létesül a Gyógyszerészeti és Kutatáskoordinációs főosztály, ami – Süle András szerint - a szakmai partnerség terén új és további lehetőségeket nyit meg a KKTSZ és az OKFŐ között is. A leendő főosztályvezetővel a KKTSZ egyeztetést fog kezdeményezni a közös feladatok azonosíthatósága és a partnerségi lehetőségek feltárása érdekében. Somogyi Aranka jelezte, hogy egy ilyen találkozón részt venne.

Az események között az elnök röviden kitért a Patikanapra. A résztvevők úgy látták, hogy talán túl későn indult a szervezés, és csak néhány településre összpontosult. A kommentárok után Gyimesi Nóra diskurzust indított el arról, hogy mi is a Patikanap jelenlegi célja. Süle András ezt a kérdéssel toldotta meg, hogy kinek is szól: a döntéshozóknak, a betegeknek vagy a kollégáknak. A hozzászólók úgy látták, hogy az utóbbi években a döntéshozók felé fordult az esemény; az üzenetek jó része nekik szól vagy tőlük származik. Az elnök idézett egy megállapítást, amely szerint az egy klasszikus válságtünet, ha egy szervezeten belül elvész az egyéni kezdeményezések és önkéntes szerepvállalások szándéka és kultúrája. Ez, végső soron, a hivatás alapértékeinek megfakulását is magával vonhatja amellelt, hogy a szakmai közéletben szűkül a résztvevők köre; fogy a humán erőforrás és a szellemi muníció.

Ez a téma átvezetett a Területi Elnökök Értekezletének beszámolójához, amelyen – a szokástól eltérően kizárólag a területi szervezetek elnökei vettek részt. A KKTSZ-t Gyimesi Nóra alelnök képviselte. Egyetértés volt a gyógyszerészet általános helyzetének megítélésében is, és úgy látták, hogy a kormányzati intézkedések, „támadások” ügyében a politikai döntéshozók felé kommunikálni kell. Olyan kijelentések is elhangzottak, amelyek szerint „túl sokat beszélünk az árrésről, a menedzsmentről és az ügyeletről, de keveset a szakmai víziókról. Orvosoknál személyhez van kötve a szakmai jogosultság: szakmai döntésekben önállóságuk van, szervezeti identitásuk ilyen értelemben független attól, hol dolgoznak. Ezt a fajta „praxisjogot” a gyógyszerészek esetében is meg kell célozni annak érdekében, hogy az ne legyen a kérdés, hogy ki a tulajdonos, hanem az, hogy szakmailag ne lehessen megkerülni a gyógyszerészt. Az ilyen értelemben vett önálló praxisjog egyelőre nem bírja a Kamara országos elnökségének támogatását.

A tanácskozásról szóló beszámolót követően szó esett a Baranya megyei szervezet miniszterelnökhöz írt nyílt leveléről is, mellyel kapcsolatban az elnökség alapvető aggályokat fogalmazott meg. *(Bővebben a TEÉ-ről ld. lejjebb.)*

„Újabb kiszervezés jelent meg a döntéshozatalban” – folytatta Süle András az aktualitások sorolását, utalva a NEAK Egyedi Méltányossági Finanszírozását érintő struktúraváltásra, melynek nyomán alapítványi konstrukcióban folyik tovább a vonatkozó költségvetési források allokálása. Jó néhány kérdés igényel további tisztázást: mennyiben változik az adminisztratív eljárásrend, ki hozza meg a döntéseket, hogy történik a finanszírozás stb. Tény, hogy a méltányossági kérelmek száma drámaian megnövekedett, és egyre gyakoribbá válik a kérelmek visszautasítása – gyakran formai okokra hivatkozva. *„Kedvezőtlen a magyar helyzet az új gyógyszerekhez való hozzáférés tekintetében európai összehasonlításban is”* – jegyezte meg Süle András. Tény, hogy az alapítványi struktúra lehetővé teszi további források bevonását (pl. SZJA 1%, esetleg TAO, stb), ezzel együtt fontos, hogy ez az új rendszer ne csupán a problémakör „áthelyezését” jelentse.

A méltányossági kérelmekkel kapcsolatban Hantos Mónika hozott fel egy aktuális, szakmailag és bioetikailag is határokat feszegető esetet, amelyben egy új génterápiás szerre összegyűlt a pénz, és bár a gyermekgyógyszert az Unióban nem fogadták be, mert nem találták a terápiás hatást elég meggyőzőnek, a szülők nyomására bekerült a kórházba. *„Ez precedens lehet a szakmai szempontokat felülíró társadalmi nyomás, a beteg által kikényszerített alkalmazás sikerére, ami egy lavinát indíthat el”* - fogalmazott. Aggályosnak látta, hogy az ilyen esetekben a finanszírozás, a döntés nem egy szakmai alapokon nyugvó, koncepcionális stratégia alapján történik, hanem megkerülve a rendszert és a felelősségi viszonyokat is. Somogyi Aranka a személyes érintettség felől közelítette meg a problémát; hangsúlyozva, hogy ha van remény a gyógyulásra, akármilyen csekély is, képtelenség megtagadni a kétségbeesett szülőktől a lehetőséget, és ezt – senkitől nem is lehet elvárni. Koncz Mária arra hívta fel a figyelmet, hogy maga a helyzet rossz, mert az ilyen dilemmának nincs jó megoldása, hiszen nincs választási szabadsága a döntéshozónak: ha az egyik lehetőséget elutasítja, akkor már csak a másikat választhatja. Ilyen esetben nem is lehetséges „tisztá”, normatív döntés, mert az orvosi, gyógyszerészeti kérdések mellett nagy súllyal esnek latba az erkölcsiek, de döntési tényező a személyes kapcsolatok, a potentátok, a médiumok támogatása is. Hantos Mónika megkérdezte, hogy ha – például - Dubaiban, nagyon sok pénzért elvégeznek egy kezelést, a hosszadalmas és költséges utókezelést ki vállalja. Ha azt itthon kell megoldani, a kórház ehhez nem kap többletfinanszírozást – adta meg a választ.

Tátrai Tibor meglátogatta a Máltai Szeretetszolgálat bicskei bázisát. *„Nyolc gyógyszerosztó automatájuk van, amelyek elvi kapacitásai – véleményem szerint – jócskán meghaladják a nyilvános tervek igényeit. Szokatlan gyakorlat a felezett gyógyszerek kapszulázása és az akár harminc napra előre adagolt gyógyszerelés. A gyógyszerterápiás validálást viszont gyógyszerész végzi. A vizuális ellenőrző rendszer már tanulásra is képes”* – tájékoztatta a kollégákat. A látogatás tapasztalatainak felsorolását azzal folytatva, hogy ez egy komplexen üzemelő rendszer, amelyben van szűrőbusz, on-line orvos, nővér a helyszínen alapvető vizsgálati eszközökkel, háziorvosi rendelő és gyógyszer ott, ahol nincs vagy nem megfelelő az ellátás. *„Van egy létező probléma, ők kitaláltak egy módszert a megoldásra, látni fogják, hogy működik-e”* – tette hozzá.

Tátrai Tibor a jövő évi Vándorgyűlés szervezése kapcsán ismertette az előkészületeket, a helyszín- és időkövetelményeket. Ennek nyomán hamar világossá vált, hogy olyan időpont és helyszín, amely minden feltételt teljesít, nehezen található.

A munkacsoportok beszámolóikban az érdemi változásokat, fejleményeket ismertették.

Somogyi Aranka szerint az asszisztensképzés előadóival megindult az időpont-egyeztetés, és a novemberi időpontok tarthatónak látszanak. A szervezést akkor lehet folytatni, ha a dátum már bizonyos.

A Közösségépítési munkacsoport nevében Szilvay András arról számolhatott be, hogy a Premier-est telt házas lesz; már 80 fő körüli a regisztráltak száma. A hallgatói pályázat lezárult, megvan a győztes.

A hivatal részéről Pongrácz Gábor hívta fel a figyelmet arra, hogy a 2024-2025-ös eseményekre való felkészülést időben el kell kezdeni. Így már szeptemberben meg kell tervezni az Education való megjelenést, a szponzorkeresést. Hasonló erőfeszítéseket kell tenni a jövő évi Patikanap és a Vándorgyűlés érdekében, legalábbis koncepcionális, szervezési és döntés-előkészítői szinten.

II. Hírek röviden

ASHP

Paul W. Abramowitz, az amerikai kórházi gyógyszerének Szervezetének (ASHP) új elnöke beiktatási beszédében hangsúlyozta: Nem vagyunk névtelen hősök, szürke eminenciások, de főleg nem vagyunk háttérkiszolgálók!”

Az eseményről és annak fő témáiról, az MI gyógyszerészeti alkalmazásáról és a munkaerőhiányról bővebben honlapunkon olvashat:

https://korhazigyogyszereszek.hu/MI_20240626.html

<https://pharmaonline.hu/cikk/aktualis/mesterseges-intelligencia-a-korhazi-gyogyszereszetben>

[https://www.facebook.com/groups/718657469025796/?hoisted_section_header_type=recently
seen&multi_permaLinks=1507767716781430](https://www.facebook.com/groups/718657469025796/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi_permaLinks=1507767716781430)

III. Kamarai hírek

Június 19-én, „posztpatikanapi eseményként”, miniszimpózium keretében vitatták meg a népegészségüggyel, illetve a gyógyszerellátással kapcsolatos aktuális kérdéseket. A vitaindítók sorát prof. dr. Csath Magdolna közgazdász, egyetemi tanár „A társadalom- gazdaság- és egészségpolitika összefüggései: az egészség, mint versenyképességi tényező” című előadásával kezdte meg. Dr. Bidló Judit, az egészségügy szakmai irányításáért felelős helyettes államtitkár célként tűzte ki a lakosságközeli ellátások, a digitalizáció és az üzemgazdaságosság-ellátás szervezés javítását az alapellátás, a járóbeteg-ellátás és a kórházi ellátás területén is. Bertókné Tamás Renáta az NNGYK főosztályvezetője a „Prevenció – régi és új kihívások, megoldási lehetőségek” című előadásában a megelőzéssel, a szűrésekkel kapcsolatos tudnivalókat osztotta meg a hallgatósággal. Dr. Somogyi Orsolya, az MGYK Szakmai Állandó Bizottság elnöke „A közvetlen lakossági gyógyszerellátás részeként gyógyszerertárakban végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzésről” c. egészségügyi szakmai irányelvvel kapcsolatos tudnivalókról számolt be.

IV. Patikanap

Korábban már beszámoltunk a kórházi-klinikai gyógyszerészek patikanapi programjairól. Utólag kiegészítjük a listát egy közös rendezvénnyel:

Téten, a Fagyöngy Gyógyszertár vállalta a vármegyei Patikanap megszervezését. A program kapcsolódott az idei patikanap kiemelt témájához, a diabéteszhez, így az egész nap során folyamatosan végeztek vércukorszint-, vérnyomás-, véroxigénszint mérést, és szakmai előadásokat tartottak a háziorvos-, ill. dietetikus kollégák, valamint Erdélyi Loránd, a Petz Aladár Kórház klinikai szakgyógyszerésze. Az eseményen részt vett Somogyi Aranka is., aki különösen nagyra értékelte a Patikanap kapcsán kialakult együttműködést a közforgalmi és az intézeti területek között.

Budapest, 2024. július 1.